

Suomen kansallisen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman seminaari 4.2.2016

Suomen Afgaanijärjestö ry:n ehdotukset

Suomessa asuu tällä hetkellä yli kymmenen tuhatta afganistanilaista. Suomessa afganistanilaiset ovat pääosin pakolaisia. Verrattuna muihin pakolaisryhmiin afganistanilaiset ovat sopeutuneet hyvin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Afganistan on maa, jossa on ollut sotia ja ihmisoikeusrikoksia vuodesta 1978 lähtien. Sota on jatkunut lähes 40 vuotta ilman taukoa. Afganistanilaiset ovat asuneet ja kasvaneet sodassa ja hyvin vaikeissa olosuhteissa, joissa joka hetki on tapahtunut ihmisoikeusrikoksia. Yleisesti kaikilla ja erityisesti lapsilla ei ole ollut mahdollisuutta elää ja kasvaa turvallisessa ympäristössä. Afganistanissa kaikki ovat kärsineet sodasta ja epäoikeudenmukaisesta elämästä, mutta eniten lapset, naiset ja vähemmistöryhmät. Monet afganistanilaiset ovat kokeneet syrjintää, epäoikeudenmukaisuutta, rasismia ja väkivaltaa kotimaassaan. Monissa afganistanilaisissa perheissä on vammaisia ja ihmisiä, jotka tarvitsevat erityistukea. Nämä tärkeät asiat on otettava huomioon kun otamme vastaan afganistanilaisia pakolaisia ja turvapaikanhakijoita. Jokainen afganistanilainen on jollakin tavalla sodan uhri ja tarvitsee turvallisuutta, aikaa ja mahdollisuutta sopeutua uuteen asunpaikkaan.

Ihminen oppii vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Olemme sitä mieltä, että uudet saapuneet maahanmuuttajat oppivat Suomessa muiden kanssa ja sopeutuvat siten uuteen yhteiskuntaan. Vaikka odotamme sitä, että jokainen joka muuttaa Suomeen käyttäytyisi samalla tavalla kuin suomalaiset, tämä onnistuu ajan myötä, koska kotoutuminen on prosessi. Suomeen muuttajat tarvitsevat aikaa oppia maan kieltä ja tutustua kantaväestön kulttuuriin ja lainsäädäntöön. Tämän takia tarvitaan ihmisoikeuksiin perustuen kantaväestön suvaitsevaisuutta ja kärsivällisyyttä.

Suomen Afgaanijärjestö ry kiittää sydämellisesti afganistanilaisten puolesta Suomen hallitusta siitä, että se on hoitanut hyvin turvapaikanhakijoiden asioita. Kiitämme myös suomalaisia suvaitsevaisuudesta turvapaikanhakijoita kohtaan!

Suomen Afgaanijärjestö ry valtakunnallisena järjestönä ja muut paikalliset afganistanilaiset yhdistykset ovat valmiita tekemään yhteistyötä valtion ja kuntien kanssa auttamalla afganistanilaisia pakolaisia ja turvapaikanhakijoita.

Suomen Afgaanijärjestö ry ehdottaa seuraavaa huomioitavaksi hallituksen ohjelmassa ja yleisesti perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelmassa:

1. Monet ulkomaalaiset tulevat maista, joissa valitettavasti ei ole ihmisoikeuksia. Siellä ei opeteta ihmisoikeuksia ja jopa puhuminen ihmisoikeuksista on vaarallista. Tiedämme, että suomalaisen yhteiskunnan arvopohja perustuu ihmisoikeuksille. Jotta maahanmuuttajat tutustuisivat näihin arvoihin ja kaikilla Suomessa asuvilla olisi yhteiset ihmisoikeusarvot, meidän

pitäisi opettaa maahanmuuttajille näitä ihmisoikeuksia. Ehdotamme, että tämä toteutetaan kolmella seuraavalla tavalla:

- a) Ihmisoikeuksien opetus tulisi olla osa kotoutumiskoulutusta, muun muassa suomen kielen ja yhteiskunnan kurssien sisällössä.
- b) Opetusvideon kautta kerrotaan perus- ja ihmisoikeuksien asioista useilla eri kielillä.
- c) Järjestämällä eri maahanmuuttajajärjestöjen avulla ihmisoikeusseminaareja ja -työpajoja.

2. Maahanmuuttajien kotoutumiseen tarvitaan laajasti yhteistyötä. Julkisen sektorin lisäksi kolmannen sektorin rooli on tärkeä. Mitä enemmän maahanmuuttajia muuttaa Suomeen sitä enemmän tarvitaan järjestöjen yhteistyötä, erityisesti maahanmuuttajajärjestöjen apua. Maahanmuuttajajärjestöillä on tietoa sekä omista, että suomalaisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista. Lisäksi niillä on tietoa ja kokemusta oman maalaisten kotoutumisesta Suomessa. Heistä on suuri apu kotoutumisprosessin alkuvaiheessa, jolloin julkinen sektori voisi hyödyntää tätä mahdollisuutta. Lisäksi maahanmuuttajajärjestöt voivat auttaa ihmisoikeuksiin liittyvissä asioissa mm. ihmisoikeustutkimuksissa, tietojen keruussa, opetuksessa ja viestinnässä.

3. Ehdottaisimme, että inhimillisestä syystä, alaikäisten turvapaikanhakijoiden hakemukset käsiteltäisiin nopeammin kuin muut hakemukset. Sillä he tarvitsevat kipeästi omia perheitään.

4. **Perheenyhdistäminen:** lain mukaan hakijan pitäisi itse hakea henkilökohtaisesti oleskelulupaa Suomen edustustosta. Suomella ei ole edustustoja monissa maissa, joten hakijat joutuvat matkustamaan toiseen maahan, mistä löytyy Suomen edustusto. Esimerkiksi Suomen edustusto Kabulissa ei hoida oleskelulupaan liittyviä asioita. Tämän takia afganistanilaisten pitää matkustaa Intiaan tai Iraniin. Kriisien ja sodan olosuhteissa matkustaminen koko perheen kanssa Afganistanin sisällä on vaarallista. Lisäksi toisen maan viisumin saaminen on vaikeaa afganistanilaisille. Edellä mainittu hakuprosessi matkoineen, ehkä jopa kahdesti, on useimmille, usein englantia osaamattomille afganistanilaisille, suuri taloudellinen ja fyysinen rasite. Ongelman voi ratkaista lisäämällä resursseja Suomen Kabulin edustustoon tai tekemään mahdolliseksi sen, että toinen EU:n tai muun Pohjoismaan edustusto Kabulissa hoitaa asioita Suomen puolesta.

5. **Hyvien etnisten suhteiden edistäminen:** Joka vuosi maahanmuuttajien määrä lisääntyy. Eri etnisten ryhmien välillä konfliktin syntyminen on yksi riskeistä. Tämä ilmiö näkyy monissa EU-maissa, jossa asuu paljon maahanmuuttajia. Mielestämme tämän asian huomioiminen on erittäin tärkeää. Haluaisimme kiittää ETNO:a arvokkaasta työstä. Tulevaisuudessa ETNO:n merkitys kasvaa entisestään.

6. Turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten määrä on kasvanut Suomessa. Samalla heidän ongelmansa ovat lisääntyneet, kun verrataan moneen muuhun maahanmuuttajaryhmään.

Ehdottaisimme, että perustetaan turvapaikan- ja pakolaisasian neuvottelukunta, joka tukee turvapaikanhakijoiden - ja pakolaisten asioihin liittyvien asioita.

7. Median rooli: Kaikki ihmiset eivät ole samanlaisia. Kaikki eivät ole rikollisia eivätkä vaarallisia. Vaikka muutama maahanmuuttaja tekee rikoksia, vastaavasti samasta ryhmästä tuhannet muut ovat hyviä kansalaisia, jotka noudattavat lakia. Lain mukaan yksilö, joka tekee rikoksen saa lain mukaisen rangaistuksen. Yksilön rikoksen takia, koko hänen etninen ryhmänsä ei saisi kärsiä. Kun joku ulkomaalainen tekee rikoksen, osa medioista kirjoittaa mistä etnisestä ryhmästä kyseinen yksilö on. Tämä herättää muiden kansalaisten silmissä vihaa kyseistä etnistä ryhmää kohtaan. Tämän takia, koko ryhmä mustamaalataan rikolliseksi. Suomella on kotoutumispolitiikka, joka antaa mahdollisuuden maahanmuuttajille harrastaa ja edistää omia identiteettejä ja kulttuureja. Maahanmuuttajat vapaasti ja ylpeästi kertovat mistä maasta ovat kotoisin ja mikä on heidän identiteettinsä, mutta median negatiivinen rooli maahanmuuttajia kohtaan lisää muukalaispelkoa, rasismia ja syrjintää. Se voi jopa aiheuttaa poikkeavaa käyttäytymistä. Jos tämä jatkuu, tulevaisuudessa monet ulkomaalaiset eivät uskalla enää paljastaa alkuperäänsä oman turvallisuutensa takia.

8. Naisten aseman edistäminen: Monet maahanmuuttajat tulevat maista, joissa naisten asema on huono. Naisilla ei ole mahdollisuuksia esim. koulutukseen. Ehdottaisimme, että Suomen kotoutumispolitiikassa edistetään maahanmuuttajanaisten asemaa.

9. Tiedon antaminen lainsäädännöstä: Monet maahanmuuttajat, varsinkin pakolaiset, tulevat maista, joissa väkivalta on osa arkielämää. Alkuvaiheessa on erittäin tärkeää antaa tietoa heille Suomen lainsäädännöstä mm. lastensuojelulaista ja rikoslaista.

Helsingissä 4.2.2016

Suomen Afgaanijärjestö ry